ANUL I No. 1 — Exemplarul 3 Lei — Timişoara, Marţi 24 Maiu 1932

VREREA

Director: Ion Stoia-Udrea

Redacţia şi Administraţia: TIMIŞOARA, I., STR. TUNARILOR No. 6

ABONAMENTE: 120 lei annal; 10 lei lunar; pentru instituţiuni şi autorităţi 500 lei anual; pentru autorităţile locale 1000 lei anual.

APARE IN FIECARE LUNI DIMINEATA

E vremea să fie rostite făţiş toate adevărurile. Fie doar delicate, fie chiar ruşinoase. De un deceniu practicăm filosofia struţului, ascundem adevărurile cari ne sunt neplăcute. Ca şi când prin aceasta le-am putea suprima. Caşi când nu am fi avut destul timp să învăţăm că bolile tăinuite nu se vindecă niciodată.

Ştim cu toţii că în oraşele de centură există maladii grave. In cultură, în politică, în economie. Ne şoptim în taină adevărurile neplăcute, la intunerec, când nu ne vede şi nu ne aude nimeni, iar ziua ne batem piepturile şi ne lăudăm în gura mare. Ne amăgim până şi pe noi înşine, ca să-i putem amăgi pe alţii. Şi uităm că un adevăr chiar tăinuit, rămâne un adevăr.

E vremea să cunoaştem realitatea. Şi vrem să o facem cunoscută oricât de neplăcută ar fi această realitate. Voim să creiăm un organ de publicitate care să fie o oglindă fidelă a vieţii din această regiune mărginaşă a Ţării. Un organ care să nu fie purtătorul de interese al nici unei clice şi nici al vreunei bisericuţe politice. O gazetă de critică obiectivă şi informaţiune precisă, servind interesele generale, şi nu individuale. Voim să fim suliţa pusă în coastele celor cari conduc destinele acestei regiuni, — nu din ranchiune personale faţă de cineva şi nici din sentiment arivist de a ne creia o plat formă de înălţare pentru noi din acest organ, ci pentru a constrânge păstorii să nu piardă din vedere nici un moment viaţa reală a turmei. Nu vom lăsa să treacă sub tăcere nici o faptă bună, dar nici nu vom ascunde nici un păcat. Sinceri şi calmi vom căuta să judecăm evenimentele şi nu ne vor interesa nici numele, nici titlul şi autoritatea omului, ci faptele lui. Şi dintre acestea numai cele cari privesc comunitatea.

Ştim că ceia ce vrem e foarte mult. Suntem însă la o vârstă când capetele ni-s'au spart de multe ziduri deja, dar nu încă destul de bătrâni pentru a ne teme de hazard. Cu aceste gânduri pornim la drum.

„Vrerea"

Grecia la o grea răspântie

Atena, 23. — De câteva zile ştiri alarmante se strecoară spre noi din Grecia. Se vorbeşte de răscoale parţiale, revolte locale, greve, ciocniri sângeroase între reprezentanţii forţei publice şi populaţie. Azi aceste veşti au început să se lămurească. Se ştie că muncitorii dela instalaţiile hidraulice şi funcţionarii P.T.T. au început greva de câteva zile. Acum se svoneşte despre greva brutarilor şi a muncitorilor dela Căile Ferate. In faţa situaţiei guvernul lui Venizelos şi-a dat demisia, recomandând preşedintelui statului *Zaimis* un guvern din opoziţia democratică. Până la formarea noului guvern, tot Venizelos girează afacerile guvernului. Se procedează foarte energic contra capilor greviştilor, cei mai mulţi au fost arestaţi. S'a introdus cenzura foarte strictă, convorbirile telefonice sunt toate ascultate de ofiţeri, scrisorile pentru străinătate, cari par suspecte, sunt desfăcute. Din cauza acestor măsuri severe şi ştirile despre situaţia internă în Grecia sunt puţine.

Drumul unei generaţii

Am putea-o numi generaţie de tranziţie, fiindcă rostul ei, — rost-utopie, căci azi cu greu şi-ar mai putea atribui un rost — era acela de a alcătui legătura de continuitate între generaţia activă a războiului, „generaţia marilor prăbuşiri", şi aceia crescută şi trăind viaţa oferită de vremile păcii celei noui, — tot o sărmană şi preanaivă utopie devenită şi asta. Preatânără ca să fi fost târâtă în prăbuşirea generală provocată de universalul cataclism, în care s'a nimicit definitiv o lume concretizată intr'o anumită atitudine în faţa vieţii, generaţia de tranziţie a fost suficient de matură ca să observe, şi din trecutul trăit pasiv să tragă consecinţe pentru sine.

Războiul invălmăşise vechile rosturi, nimicise complect idealurile de viaţă ale lumei vechi. Alte tipare trebuiau căutate pentru viaţa nouă. Generaţia antebelică, conducătoare a războiului, îşi implinise rostul şi urma să se retragă din arenă. Pentru vremile schimbate se cerea o radicală schimbare a concepţiei, a atitudinei în faţa vieţii. Generaţia activă a războiului, aceia care se intorsese din vălmăşagul de foc şi sânge cu deplina conştinţă a prăbuşirei trecutului şi cu privelişti de noi forme de organizare, trebuia să păşiască în primul plan, să organizeze, sau mai exact să organizeze din nou, din temeli, haosul. Generaţia aceasta însă fusese târâtă în marile prăbuşiri şi istovită de puteri. Nu a mai fost instare să efectueze singură opera de refacere. Nu s'a putut opune voinţei de conducere a generaţiei anterioare, s'a lăsat cutropită de aceasta, s'a dat invinsă. Si trecutul auchilozat în forme invechite, fără putinţă şi fără vrere de evoluţie, a rămas liber să se continue. Au rămas să conducă cei vechi şi de patrusprezece ani viaţa cea nouă este condusă după tipicuri moarte. Cari au fost rezultatele acestei conduceri nu analizăm pentru moment.

Care era rostul generaţiei de tranziţie? Generaţia activă a războiului se intorsese în pacea din belşug plătită cu concepţia embrionară a nouei lumi ce trebuia creiată. Odată începută această operă de creaţie, cadrele obosite ale acestei generaţii urma să fie complectate, improspătate până la totala inlocuire, de către generaţia de tranziţie, care suferind, deşi pasiv numai războiul, frământa aceleaşi concepţii noui despre lume. Cum însă schimbarea de directivă a vieţii sociale nu s'a făcut, generaţia de tranziţie şi-a perdut rostul său real. Nefiind instare să se mai adapteze unor forme, în cari nu a trăit nici când, şi pe cari experimentativ nu le-a cunoscut, a rămas complect desorientată. Numeric mărită încă [illegible] generaţiei active a războiului, acei intransigenţi cari nu au mai voit şi nu au mai putut să se rentoarcă la formele vechi, a dus la creiarea unei clase intregi de inadaptabili, o masă amorfă care ne mai fiind înstare să-şi găsiască un rost potrivit în actuala organizare socială, a devenit o pradă uşoară la indemână oricăror indrăzneli extremiste. Vase lipsite de busolă, lăsate în voia vânturilor pentru a ajunge la un liman necunoscut.

Lipsei de ideal potrivit însăşi firei acestei generaţii, pentru a agrava situaţia, i-s'a adăogat un al doilea rău. Cadrele societăţii rămase la vechile forme au devenit foarte curând prea strâmte şi incapabile de a mai primi în sânul lor elementele noui. Societatea actuală nu a mai putut da nici un fel de intrebuinţare unor energii, cari se cereau cu orice preţ intrebuinţate.

In aparenţă fenomenul pare un plus de sănătate. S'ar părea că societatea ar dispune de mult mai multă energie vitală, de cât are nevoie. In aparenţă. Fiindcă în realitate fenomenul este de altă natură. De natură strict maladivă. Organizmul social nu-şi mai poate intrebuinţa întreg complexul organelor sale, fiindcă lucrează cu funcţiuni reduse. Şi-a redus funcţiunile vitale, nu din cauza prea multei sănătăţi, ci din cauza unei debilităţi generale, provocată de o maladie grea, centrală. Aceasta este explicaţia fenomenului. Nu sunt prea multe energii, ci organismul e bolnav.

O generaţie întreagă umblă fără sârg. O parte, cei mai slabi şi dornici de a ajunge cu orice preţ, au aruncat peste bord bagajul de gânduri devenit inutil şi şi-au oferit energiile lor tinere vechilor cadre, alcătuind astăzi garda tinerească, singura cu energia neuzată încă, a diferitelor partide politice, dintre cari nici unul nu se mai mişcă pe planul realităţilor actuale. Aceştia au eşit din nevoile momentului, însă s'au pus în afară de marginile reale ale generaţiei căreia aparţin.

Masa cea mare însă a rămas la voia întâmplării. Lipsei de preciziune a idealului de viaţă i-s'a adăogat lipsa de pâine. Şi foamea intotdeuna a fost un rău sfetnic. Toţi cei cari nu s'au putut acomoda, din cauză că au fost preatari, sau preaslabi, au devenit un fel de element social cu rostul nedefinit, la îndemâna şi dispoziţia oricărui aventurier politic dotat cu suficientă indrăzneală, pradă uşoară pentru toate mişcările extremiste, fie de dreapta, fie de stânga. Când ajungi la convingerea că starea existentă este imposibilă, atunci cu aceiaşi uşurinţă porneşti la stânga ca şi la dreapta.

O generaţie întreagă şi-a perdut rostul de-a fi. Belşugul de energie al unei întregi epoci este lăsat să putreziască, — ca inutil. Şi drumul generaţiei de tranziţie se desenează clar de aci inainte: dela licenţa în drept la postul de copist la stat; dela diploma de inginer la măsuratoarea curţilor din Mehala. Declasarea!

Ion S. Udrea

Nici muri nu se poate fără bani

Bucureşti. — Băiatul Sebastian Pârvulescu, elev în clasa V primară, a murit acum patru zile la locuinţa mamei sale, institutoare la o şcoală Capitală. Nenorocita mamă, care de luni de zile nu-şi primise salariul, s'a dus la preotul ortodox din str. Popa Lazar şi l-a rugat pe acesta să-i înmormânteze fiul urmând să-i aclhite taxa de înmormântare când îşi va primi salariul. Preotul a refuzat categoric această cerere spunând că *nu va înmormânta copilul până când nu va primi taxa de înmormântare.* Toate rugăminţile mamei nenorocite au fost zadarnice. Copilul stă de patru zile neingropat.

Cazul e caracteristic pentru vremile noastre. Atât pentru a arăta mizeria în care se sbat funcţionarii statului, cât şi pentru spiritul nou ce începe să-şi croiască drum printre unii servitorii ai altarului. Nu ştim ce măsuri au înţeles să ia capii Bisericei împotriva acestui preot care consideră chemarea sa drept o tarabă de bâlciu.

In atenţia cetitorilor.

Dintr'o greşală a Administraţiei, şi în absenţa directorului, pe afişe apariţia ziarului nostru a fost anunţată pentru Sâmbăta 21 Mai a. c. Ţinem să ritificăm această eroare şi anunţăm on. ceritot că Ziarul nostru apare în fiecare Luni la orele 7 dimineaţa, aducând cele mai recente ştiri culturale, politice, economice şi sportive. Numărul proxim va apare deci Luni 30 cor. la orele 7 dimineaţa.

Farmaciile de serviciu:

Circ. Cetate: Kulka
Circ. Fabrică: Jahner
Circ. Elisabetin: Jahner
Circ. Iosefin: Braun
Circ. Mehala: Iosif Köváry-Chioreanul
Fratelia: Ernest Panajoth

Constituirea Institutului Social Banat-Crișana

Sâmbătă, 21 Mai, după masă a avut loc, în sala festivă a Prefecturei adunarea de consiituire a Institutului Social Banat-Crișana, la care a participat un mare număr de intelectuali din orașele de Vest. Ședința de constituire a fost presidată de către Dl Dr Cornel Grofșoreanu, primarul Timișorei, din a cărui inițiativă a luat ființă Institutul. După deschiderea ședinței a luat cuvântul dl prof univ D. Gusti, președintele Institutului Social Român, care a arătat importanța și rolul institutelor sociale.

Au fost votate apoi statutele Institutului și s'au ales președinții secțiunilor în persoanele dlor dr Iosif Nemoianu, Dion Mardan, dr Ioachim Miloia, Victor Vlad, dr Samuel Ligeti și Virgil Popovici.

Din lipsă de spațiu vom revin cu comentarii în numărul viitor.

Cinema TIVOLI: 24—25—26
Viena cântă

Cinema FORUM: 24-25 26-27
Tiran

Cinema CAPITOL: 24—25—26
Străzile orașului

Cinema APOLLO: 24—25—26
Conița și șoferul ei

Pentru infrângerea speculei cu valutele străine

O măsură luată în ultima oră

In fine după multe tergiversări şi tatonări, guvernul a luat pe neaşteptate hotărârea de a pune capăt speculei desănţate, ce se făcea cu valutele străine.

In consiliul de Miniştrii din 17. V. a. c. s'a anulat hotărîrea Consiliului de Miniştri din 18. II. 1929, în virtutea căreia comerţul cu valutele străine se putea face liber şi fără nici o restricţiune.

Prin noua hotărâre se decretează că orice vânzare sau cumpărare de cecuri, trate, disponibil de conturi în valute străine, devize de orice fel şi monetă străină (Monete aur, lingouri aur, sau bancnote), se poate face numai de Banca Naţională a României la sediul principal din Bucureşti şi la sucursalele şi agenţiile din provincie. Instituţiile şi băncile cari se ocupă cu astfel de operaţii, pe ziua apariţiei hotărârii, îşi vor închide toate conturile, şi soldurile se vor trece în noui registre speciale, cari vor sta sub controlul direct al Băncii Naţionale.

Această hotărâre energică a fost adusă tocmai la timp.

Se ştie că toate ţările vecine au pus în vigoare măsuri severe de restricţiune în ceeace priveşte schimbul de valute şi efecte străine, limitând chiar şi suma ce o puteau lua cu ei cetăţenii, ce voiau să plece în străinătate. In Cehoslovacia, de exemplu, această sumă este aşa de mică, încât aproape nimeni nu mai poate eşi din ţară. Singură ţara noastră a fost aceea, unde schimbul de valute a rămas absolut liber şi unde intermediari şi misiţi, de multe ori de o moralitate mai mult ca dubioasă, puteau să-şi „aranjeze“ afacerile după bunul lor plac. Ca urmare a acestei stări a fost faptul, că intermediarii — mânaţi de pofta unui câştig cât mai mare — nu au ţinut cont de cursul oficial al leului, ci au creat ei cursul care convenea mai bine afacerilor lor, de multe ori obscure, fapt, care a atins în mod sensibil leul nostru.

Restricţiunea s'a adus în primul rând contra acestora, însă ea mai are şi un alt efect salutar. E fapt cunoscut că una din cauzele crizei noastre este lipsa de numerar suficient, sau mai bine zis lipsa din circulaţie a banului. Decând au pornit ştirile alarmante din ultimul timp, foarte mulţi şi-au retras depozitele din bănci, au cumpărat valută străină, şi depozitând această sumă acasă, „la ciorap“, au scos din circulaţie sume foarte mari. Acum toate aceste depozite vor trebui să iasă la iveală, cu atât mai mult, că se svoneşte, că guvernul vrea să aducă o hotărîre, prin care să oblige pe toti deţinătorii de valute şi efecte străine să-şi anunţe depozitul.

In ceeace priveşte influenţa acestei hotărîri asupra stabilizării leului, ea nu poate fi decât favorabilă, întrucât opreşte fărimiţirea stocului de aur şi devize străine, de care dispune Banca Naţională pentru acoperirea stabilizării leului.

Plăţile particularilor nu vor suferi nimic, pentrucă se va menţine şi pe mai departe Oficiul de compensaţii, iar Banca Naţională va schimba în devize şi pe mai departe sumele datorite în străinătate. dacă acestea se pot certifica cu acte autentice. Pentru acest scop ar fi bine, dacă s'ar da autorizaţie liberă de operaţii şi sucursalelor din provincie ale Băncei Naţionale, pentru ca să nu se recurgă pentru ori ce sumă la centru şi pentru ca să se evite aglomerarea, de altfel inevitabilă, a centrului, garantându-se astfel şi rapiditatea operaţiilor.

Cetăţenii români cari călătoresc în străinătate pot lua cu sine suma de 5000 lei, sau valută străină corespunzătoare acestei sume fără nici un fel de autorizaţie. Peste această sumă, în lei, nu se poate lua nimic cu nici un fel de autorizaţie, însă pentru devize şi valută străină Banca Naţională poate da autorizaţie, care trebueşte prezentată la frontieră. Călătorii, supuşi străini, cari trec numai prin ţară, nu sunt supuşi la nici o restricţiune, trebue numai să anunţe suma ce o au asupra lor la intrare, dar acei ce rămân în ţară, pe lângă anunţare, mai trebue să şi justifice la eşirea lor din ţară, pe ce anume au cheltuit banii, ce i aveau la intrare.

Se previne prin această măsură eşirea din ţară a sumelor mai importante de lei şi se pune astfel capăt unei stări, ce de mult nu mai trebuia să dăinuiască. Cu ocazia expoziţiilor şi târgurilor de mostre din străinătate, în special din Budapesta, toate ziarele minoritare duceau o adevărată campanie pentru vizitarea acestora, ba ce e mai mult, organizau excursii în grupuri pentru vizitarea lor şi propaganda făcută de ele nu era totdeauna cea mai onestă. Prospecte, reclame, publicaţii: „Nu cumparaţi aci, veniţi cu noi la Budapesta“, „Pentru banii voştrii acolo şi acolo cumpăraţi mai bine şi mai eftin“ şi multe altele de felul acesta au apărut în ziarele minoritare cu litere de o palmă de late, îndemnând publicul să ia parte la excursiile colective aranjate de ele şi să-şi procure cele necesare în străinătate. Ce sume enorme eşiau din ţară în acest fel şi îmbogăţeau pe comercianţii străini, nu e uşor de închipuit. Şi scurta cine o trăgea? Comercianţii şi industriaşii noştri, cari aci plătesc dările, şi cari aci dau faliment din cauza lipsei de circulaţie, recte din cauza lipsei de cumpărători provenită în mare parte din cauza acestei propagande antinaţionale, Sperăm că prin restricţiunea luată de guvern se va isprăvi odată şi cu această *anomalie creată tendenţios,* şi poate şi publicul românesc îşi va da seama, că marfa românească — cel puţin ceace priveşte articolele de întrebuinţare zilnică şi curentă — este tot aşa de bună ca şi cea străină.

Atitudinea noastră faţă de restricţia comerţului cu valute şi devize străine nu poate fi decât aprobatoare — fără a avea însă aparenţa sau intenţia de a măguli prin aceasta guvernul, cu a cărui politică nu ne putem identifica decât numai în măsurile bune ce le ia in interesul public, şi aceasta din simplul motiv că ne-am fixat o atitudine absolut independentă —, singurul cusur al acestei hotărîri fiind doar acela că nu a fost adusă acum doi ani, când a în[illegible]ut degringolada generală şi nu acum, când [illegible]adele aduse de această decizie sunt infime[illegible] de ceeace s'ar fi putut câştiga, dacă s'ar [illegible]us la timp.

Oare când va[illegible] românul să-şi conducă destinul cu mintea sa cea din urmă?

Economist.

Catastrofa avionului Justice-for Hungary

Lunga şi trista listă a accidentelor aviatice s'a mai mărit cu un caz, care e în măsură să ne pună pe gânduri. Sâmbătă după masă staţiunea radiofonică din Budapesta a transmis ştirea că faimosul aviator Endresz Gheorghe a căzut cu avionul său „Justice for Hungary“, deasupra Romei şi împreună cu tovarăşul său Bittay Juliu şi-au găsit moartea între ruinele avionului. Endresz şi-a făcut numele celebru în vara anului trecut când împreună cu aviatorul Magyari, a străbătut Oceanul Atlantic, sburând din Detroit până la Esztergom, cu avionul a cărui nume româneşc înseamnă, „Dreptate pentru Ungaria“. Acum s'a îmbarcat pentru Congresul internaţional al aviatorilor transatlantici, ce a fost convocat pe ziua de 22—V la Roma. Până deasupra aerodromului din Roma a sosit fără accident Aci, voind să facă trei virajuri pentru a saluta publicul, ce aştepta sosirea aviatorilor, sburând la o înălţime mică, s'a isbit cu botul avionului de un dâmb. Avionul care sbura cu viteza de 200 km. a capotat, rezervoarele de benzină s'au spart, iar benzina scurgându-se a ajuns la motorul fierbinte, s'a aprins şi avionul în câteva clipe a devenit prada flacărilor. Când maşinile de salvare au sosit la faţa locului accidentului, din avion au mai găsit numai părţile metalice, iar Endresz a fost recunoscut numai după un amulet cel avea la gât şi după tabacheră. Tragedia, care a decurs aşa zicând înaintea ochilor publicului, a impresionat adânc toată lumea, Nenorociţii aviatori au fost pusi pe catafalce la Aeroclubul italian, iar în cursul zilei de mâne cosciugurile lor vor fi transportate la Budapesta, unde vor fi înmormântaţi. Cu toată propaganda revizionistă, — sintetizată în numele avionului, — tragedia tinerilor aviatori ne-a sguduit şi pe noi. In faţa morţii lor, trebue să le uităm şi iertăm sfidarea ce au adus-o demnităţii noastre româneşti.

Altceva nu ne-a lipsit . . .

— Suntem o ţară preafericită. Avem tot ce ne trebueşte, sburdăm de fericire. Doar un partid economic maghiar ne mai lipsea! Insfârşit, a dat Dumnezeu, îl avem şi pe acesta, sub titlul pompos de „Sindicatul economic maghiar.“

Câţiva domni, cari nu şi-au putut satisface ambiţiunile personale în cadrele partidului maghiar, s'au apucat la repezeală să constitue un „Sindicat economic“ şi cum adunarea constitutivă, la care a participat o masă compactă de 14 oameni, a avut loc în locuinţă unui avocat, a reuşit să fie ales comitetul dorit: cei 14 prezenţi.

Suntem curioşi acum să ştim, că oare ce nevoie arzătoare a fost de acest comitet, care acum a plecat cu pantahuza prin sate să-şi ţadune şi un partid. E adevărat că aceşti domni susţin azi că nu vor să facă politică, insă tare ne temem că până la proximele alegeri îşi vor schimba această hotărâre. E prea ademenitor un scaun de deputat.

Să sperăm însă că autorităţile noastre nu se vor mai lăsa păcălite de un asemenea sindicat prezidat de maghiarii dni Bordeaux şi Dr. Psebera.

Dispoziţiuni finale în privinţa schimbului de valute.

Azi dimineaţa au inceput la filiala din Timişoara a Băncii Naţionale operaţiunile cu valutele streine. Cursul oficial este următorul: Napoleon-aur 643, font sterling aur 811, hârtie 610, francul francez 6.59, francul elveţian 32 65, dolarul 166.50, francul belgian 23.40, fiorinul olandez 67,60, corona cehă 4.95, marca 39.75, lira 8.85, zloty 17, dinarul 2.10, pengő 21.

La acest curs cumpără şi vinde Banca Naţională, luând la fiecare cumpărare sau vânzare un rabat de 2 la mie.

Oricine vrea să călătorească în streinătate poate primi valută sau devize în valoare de 20,000 lei, care suma va fi introdusă în paşaport.

Deja în ziua de eri a fost mare circulaţie, pentrucă s'au vândut 10.000 franci francezi, 3000 dolari, şi multe alte valute. Banca Naţională cumpără şi aur cu 111.111 lei chilogramul mai cumpără şi tot felul de cecuri, trate. şi alte efecte străine solide.

Ordinul spune că oricine dovedeşte cu paşaport că vrea să călătorească în străinătate, poate cumpăra imediat valută sau devize până la suma de 20000 lei, cu excepţia valutei şi devizelor austriece şi ungare, pentrucari mai este necesară autorizaţia specială a Cassei de Compenzaţii. Aceasta aci în Timişoara se poate obţine în decurs de 3 zile. Afară de aceasta dacă călătorii stau mai mult timp în străinătate, pe baza certificatelor autorităţilor, medicilor, sau altor instituţii oficiale, se mai pot lua câte 50000 lei lunar, însă numai în valută străină.

Comercianţii, industriaşii., antepreneorii, până la suma de 100.000 pot cumpăra valute la sucursalele B. N., peste această sumă numai centrul poate da autorizaţie. Datorile comercianţilor etc. până la 100000 lei B. N. le plăteşte imediat, dacă pacă prezintă cambiul cu 10 zile înainte de scadenţă. Totodată se va prezenta şi Factura, care conţine suma şi termenul de plată; se va anexa corespondenţa comercială referitoare la plată, declaraţia de vămuire şi certificat despre origina marfei.

Aceste dispoziţii se referă şi la bănci, dacă prezintă corespondenţa referitoare la obligaţiunile de plată, ce le au pe pieţele financiare externe.

Reducere la timbrele de pâine

Ministerul de Agricultură a adus unele modificări în ceia ce priveşte timbrele de pâine. Astfel a redus taxa de timbre la pâinea de secară dela 2·50 lei pro kg., cât era până acnm la 1 leu. La pâinea neagră a redus timbrul de la un leu la 50 bani pro kg. Totodată ministerul a dat dispoziţia ca brutarii atât cei dela sate, cât şi cei dela oraş, să poată plăti taxa de timbre pentru pâine în pauşal. Acest pauşal va trebui achitat de către brutari anticipativ la 15 ale fiecărei luni. In caz de neplată a pauşalului brutăriile respective vor fi închise până la achitarea completă a sumei datorate. Sumele pauşalelor vor fi fixate de două ori pe an de către camerele de Agricultură. In caz de nemulţumiri brutarii pot face apel la Tribunal.

SĂPTĂMÂNA

Politice

Congresul liberalilor vechi din Cluj

— Dela informatorul nostru special. —

Cluj 22. In ziua de eri s'a ţinut în capitala naţionalismului ardelean congresul provincial al Partidului Naţional Liberal de sub conducerea Dlui Gh. Duca. La congres a luat parte întreg comitetul de conducere al partidului, în frunte cu *Dl Duca.* Cuvântarea de deschidere a ţinut-o Dl *Lapedatu,* după care Dl *Dr. Valer Roman* a vorbit despre situaţia tristă a funcţionarilor şi a pensionarilor publici, arătând în cuvinte induioşătoare martiriul, prin care trec, şi pentru care numai guvernul e responzabil *Dl Senator Oanca* arată politica nedreaptă a Băncii Naţionale faţă de institutele bancare din Ardeal, ce se poate vedea lămurit din felul cum a fost redactat întâiul proect al Legii Conversiunii. Au mai vorbit *Dnii Glaţin-Tanea, Fola, Ştefănescu, Octavian Pop, dr. Emil Lăbanţiu, Partenie Dan, Tiberiu Moşoiu, Gregan, Dr. Dunca şi Generalul Moşoiu.* Ultimul intr'o vorbire foarte aprigă *cere înlăturarea guvernului pentru binele ţării* şi se adresează către partidele politice opoziţioniste, ca mână în mână să iea lupta pentru înlăturarea actualului guvern.

După el a luat cuvântul *Dl Gh. Duca.* Şi el cere îndepărtarea imediată a guvernului, care, spune D-Sa, duce ţara la râpă prin nepriceperea sa. Apoi atinge chestia minorităţilor, şi declară, că deşi partidul Liberal a fost totdeauna loial faţă de minoritari, va condamna totdeauna tendinţele revizioniste şi separatiste, în numele atâtor sute de mii de eroi morţi, şi pentru respectarea tratatelor cari stau la baza României mari. Politica liberală e sinceră faţă de minoritari, şi le doreşte împlinirea doleanţelor lor juste din domeniul politic, economic, cultural şi bisericesc.

Trecutul trebue uitat, neînţegerile înlăturate, iar Partidul Liberal va ţine conferinţa în cari se va ocupa în mod special cu doleanţele minoritare.

Congresul partidului naţional-agrar la Iaşi

— Ziua de eri a fost — aşa se vede — ziua congreselor. La Iaşi tânărul partid al dlui Octavian Goga, a ţinut un Congres, al cărui punct culminant a fost vorbirea *dlui Goga.*

Ca şi dl Duca la Cluj şi dl Goga intr'o vorbire foarte frumoasă şi însufleţită, a cerut îndepărtarea imediată a actualului guvern, ca fiind cauza şi provocatorul crizei actuale. D-Sa însă nu s'a mărginit numai la atacurile aduse împotriva guvernului, ci a criticat vehement şi greşelile şi felul de a se comporta a celorlalte partide. In special s'a ocupat de partidul Avarescan, pe care îl acuză că s'a îndepărtat dela tradiţia partidului şi dela principiile pe baza cărora s'a constituit.

Declaraţiile dlui Argetoianu la Balcic

Balcic, 23. — In ziua de ieri, cu ocazia punerii în circulaţie a unui pod în Balcic, — la banchetul ce a urmat —, *dl Argetoianu* a luat cuvântul, şi ne-a servit un toast foarte interesant. A explicat D-Sa venirea la putere a actualului guvern. Guvernul — afirmă D-Sa — a venit în interesul ţării şi nu în contra partidelor. L-a adus în fruntea ţării puterea evenimentelor şi îl menţine pe loc conştinţa, şi aceasta îi îndrumă paşii săi. Dacă partidele politice ar veni cu soluţii într'adevăr bune, în chestiile arzătoare ce preocupă azi ţara guvernul e gata, să le cedeze locul. ***Activitatea partidelor politice însă se reduce la vorbărie goală, ori destinele ţării nu se pot conduce cu vorbe sforăitoare şi cu fraze bombastice.*** Alegerile comunale nu se ţin pentru a nu se cheltui zadarnic 400 de milioane, într'un timp, când nici salariile funcţionarilor nu se pot plăti. Dacă partidele ar lucra serios în interesul ţării ţinuta lor ar fi alta. Le cere în fine să dea dovadă de mai mult patriotism.

Culturale

Congresul P.E.N. - Cluburilor la Budapesta

Congresul din acest an al Pen-Clubu-rilor, deschis cu mare solemnitate Luni 16 Mai c. la Budapesta, şi-a inceput lucrările sub auspicii nu dintre cele mai favorabile. Intreagă lumea, dela New-York până la Tokio, este ingrijorată de alte gânduri, decât acelea literare. Un suflu de nelinişte face să se cutremure întreg organismul social al celor cinci continente şi griji grele frământa toate sufletele ca în ajunul unui mare cataclism. Milioane de oameni cer pâine şi în paroxismul foamei se lasă târâţi spre acţiuni cu final de neprevăzut. In Germania Hitler seamănă gânduri rele de apocaliptice deslănţuiri şi oameni din toate ţările îl ascultă şi urmează, din zi in tot mai mult, vorbele aspre; în centrul Europei sboară de nimeni oprite ameninţări de revanşe; cea mai năpraznică criză economică sapă azi temeliile până şi celor mai solide aşerăminde ale lumei vechi, în India lui Gandhi curge sânge pe străzi şi în Manciuria avia s'a potolit pârjolul când Rusia roşie, beşnica ameninţare, începe să-şi arate colţii în rânjet tăios spre Nippon. Pretutindeni nelinişte, nesiguranţă, temeri de prăbuşiri.

In asemenea îm[illegible]ări s'a deschis anul acesta congresu[illegible]-Cluburilor, întrunind cei mai de se[illegible]a scritori din toate ţările globului. Şi nici odată poate ca în acest an membrii Pen-Cluburilor nu au avut un rol atât de greu. Fiecare dintre ei veniseră cu grijile grele de acasă, apăsaţi de toate necazurile ţărilor lor, astfel că cu greu s'au mai putut gândi la rostul strict pentru care s'au intrunit. Congresul şi-a pierdut deja rostul său iniţial, acela de a contribui la cunoaşterea reciprocă şi reunirea scriitorilor din toate ţările, extinzându-se la desbaterea unor probleme cari cad în afară de cercul preocupărilor iniţiale. Dela inceput a fost pusă pe tapet problema cea mai arzătoare: aceia a păcii. Toate cuvântările rostite până aci, dela Felix Valten, delegatul Austriei, apoi Crémieux, delegatul Franţei, Toller delegatul Germaniei, până la discursul lui Marinetti şi răspunsul lui Jules Romain, au formulat o singură ţintă, aceia a colaborării tuturor forţelor spirituale pentru menţinerea păcii. Plastic a exprimat această ideie, acest nou rost al Pen-Cluburilor, Galsworthy, delegatul Angliei, in cuvântarea sa către guvernatorul Ungariei: Suntem pelerini, cari căutăm steaua pe care au acoperit-o norii furtunoşi ai vremilor trecute. Căutăm steaua inţelegerii reciproce şi a prieteniei dintre neamuri.“

Congresul Pen-Cluburilor abia a inceput. Cu ce rezultate se va inchide nu putem prevedea. In orice caz noua directivă inaugurată in acest an va da prilej pentru ample şi interesante discuţiuni. u.

Rumänische Dichter

Sub acest titlu a editat dl. Franyó Zoltán, eminentul scriitor din Timişoara, volumul său de traduceri din poeţii români. Intr'o frumoasă limbă germană dl Franyó a prezintat toţi liricii noştri de seamă dela Eminescu încoaci, alcătuind o antologie completă şi absolut reprezentativă pentru poezia românească modernă. Cu o măestrie rară traducătorul a ştiut să invingă greutăţile de limbă, ca de exemplu în cele câteva poesii ale lui Cotruş, să păstreze frumuseţea formei originale, ca în „Doina“ lui St. O. Iosif, să redea toată bogăţia de imagini şi gândire a unui vers de Coşbuc, Adrian Maniu, Nichifor Crainic sau Lucian Blaga. Dl Franyó a avut de luptat la această lucrare cu greutăţi intradevăr mari şi a ştiut să se achite de ele în modul cel mai serios.

Ediţia provizorie, pregătită în grabă pentru Congresul Pen-Clubului, prezintă, e drept, unele asperităţi mărunte încă, dar acestea sperăm că vor fi complect eliminate la ediţia definitivă. Tocmai de aceia ne rezervăm dreptul de a reveni mai pe larg când vom avea ediţia complectă. In orice caz dl Franyó, prin aceia că a pus la indemâna membrilor Pen-Cluburilor o antologie reprezentativă a poeziei româneşti, a adus un enorm serviciu literaturii noastre şi pentru aceasta i-se cuvin cele mai calde mulţumiri din partea organelor competente.

La alegerea poeziilor şi învingerea greutăţilor de limbă i-a stat într'ajutor distinsul cunoscător literar, dl I. S. Udrea.

s.

Sportive

Senzaţia zilei

In seria matchurilor pentru campionatul districtului Timişoara, debunăseamă cea mai mare surpriză a produs-o matchul TMTE—UDR Echipa muncitorilor timişoreni a reuşit să înfrângă pe faimosul team UDR la Reşiţa, ceace le şi mai măreşte succesul. Scorul de **3:0 (3:0)** în favoarea timişorenilor arată un joc inperior, la care nu se aştepta nimeni. Toate goalurile an fost marcate de Lőcse în prima repriză, în a doua UDR atacă mai mult, însă scorul nu-l mai poate schimba. Arbitrul dl Căpitan Benţia.

Alte rezultate din campionatul Timişorii

Ilsa—Banatul 4:2 (1—1).

Banatul a fost adversor egal Ilsei până în minutele ultime, când apărarea decade brusc, iar Ilsa câştigă punctele. Arbitru: Schwarzmann.

Rapid—Cadima 6:1 (0:0). Arbitru: Welter.

Categoria II-a.

Freidorf—Fratelia 4:1 (2:1).

Tricolor—Herta 5:0 (3:0).

Electrica—C. S. Jimbolia 3:0 (0:0).

Tinerimea

Banatul—Fratelia 3:2 (1:0).

Rapid—Patria 3:1 (3:0).

Vulturi—Electrica 1:0 (0:0).

Ripenzia—Chinezul 5:3 (2:0)

Brava noastră echipă profesionistă a jucat match de antrerament cu echipa Chinezului, care ne-a servit în ultimul timp cu frumoase surprize şi prezintă o formă îmbunătăţindu-se din zi în zi. Ripensia — deşi a jucat cu rezerve multe, totuşi şi-a învins cu siguranţă deplină adversarul, care tot timpul a ştiut să fie periculos şi a jucat cu un elan neobişnuit.

In Capitală

Venus—Unirea Tricolor 2:2 (1:1).
Inventus—Olimpia 5:2 (2:1).
Voevodul Mihai — Macabi 2:1 (0:0)
CFR—Sportul Studenţesc 3:1 (0;1)

In provincie

Cluj Universitatea—România 3:2 (1:0)
Oradea Crişana—Stăruinţa 3:1 (1:1)
Arad Gloria—CAA 4:0 (1:0)

In străinătate

Praga Cehoslovacia—Austria 1:1 (1:1) match Cupa europiană.
Bratislava Bratislava—Praga 4:3 (1:1)
Budapesta Circ. III-a—Kispest 3:1 (2:0)
Budai 11—Nemzeti 1:0 (0:0)
Bocskay—Vasas 3:2 (1:1)
Miskole Hungaria—Attila 1:0 (1:0)

Girant: ION STOIA-UDREA

Tip. „Victoria“, Timisoara